

Arbetsmarknadsdepartementet

103 33 Stockholm

Utkast till lagrådsremiss Ökad kontroll vid utbetalning från den statliga lönegarantin

A2024/00379

1 Sammanfattning

Skatteverket tillstyrker förslagen i utkastet till lagrådsremiss Ökad kontroll vid utbetalning från den statliga lönegarantin med vissa kommentarer.

Skatteverket vill betona vikten av att Skatteverket så som utbetalande myndighet kan bestämma formen för uppgiftslämnande som ska ske till och från Skatteverket enligt lönegarantilagen (1992:497), LGL. För att myndigheten ska ha förutsättning att kunna uppfylla kravet på skyndsamhet krävs det ett elektroniskt förfarande.

Skatteverket föreslår ett tillägg i författningskommentaren till 23 a § första stycket för att tydliggöra att kontroll också ska göras mot den försäkran arbetstagaren ska lämna enligt 25 §.

Skatteverket anser att det är nödvändigt att det införs en upplysningsskyldighet gentemot Kronofogdemyndigheten när förvaltaren eller rekonstruktören inte ändrar sitt beslut efter att uppgifter har lämnats ut enligt 23 b § LGL.

Skatteverket ser positivt på att möjligheterna till omprövning av garantibelopp föreslås utökas men efterfrågar en ändring i 18 § LGL så att beslutsfattarens skyldighet att ompröva ett felaktigt beslut om lönegaranti gäller även efter utbetalning.

Skatteverket bedömer att förslaget kommer medföra kostnader om drygt 64 miljoner kronor år 2024 och cirka 40 miljoner år 2025. Ett ytterligare tillskott till budgeten 2024 är nödvändigt för att möjliggöra hanteringen av lönegarantin till den 1 februari 2025.

2 Skatteverkets synpunkter

Skatteverket tillstyrker förslagen i utkastet till lagrådsremiss Ökad kontroll vid utbetalning från den statliga lönegarantin men lämnar följande synpunkter.

2.1 Den utbetalande myndigheten ska kontrollera beslut och underrättelser (avsnitt 5.1)

Kontrollen som den utbetalande myndigheten ska göra förutsätts ske skyndsamt och det framgår att ”beslut och underrättelser bör kunna skickas in elektroniskt”. Även under avsnitt 5.2 när den utbetalande myndigheten ska lämna uppgifter till beslutsfattaren så anses ett elektroniskt förfarande vara naturligt för att skyndsamhetskravet ska upprätthållas.

Skatteverket vill betona vikten av att Skatteverket så som utbetalande myndighet kan bestämma formen för uppgiftslämnandet i alla dessa fall. För att myndigheten ska ha förutsättning att kunna uppfylla kravet på skyndsamhet krävs det ett elektroniskt förfarande vilket även leder till mindre manuell hantering och en mer kostnadseffektiv handläggning.

2.1.1 Kontrollen ska omfatta alla beslut och underrättelser och ska göras inför varje utbetalning

Skatteverket föreslår ett tillägg i författningskommentaren till 23 a § första stycket, för att tydliggöra att den kontroll som den utbetalande myndigheten ska göra även ska göras mot de uppgifter som en arbetstagare har lämnat i en försäkran enligt 25 §. Det är viktigt att en sådan kontroll görs innan garantibelopp för fordran på uppsägningslön betalas ut.

Skatteverket föreslår därför följande tillägg i författningskommentaren till 23 a § första stycket LGL.

Kontroll ska också göras mot den försäkran arbetstagaren ska lämna enligt 25 § inför varje utbetalning av garantibelopp på uppsägningslön.

2.1.2 Upplysningsskyldighet gentemot Kronofogdemyndigheten

Mot bakgrund av att tillsynsmyndighetens roll i lönegarantihanteringen konstateras vara oförändrad och fortsatt viktig anser Skatteverket att det är nödvändigt att det införs en upplysningsskyldighet gentemot Kronofogdemyndigheten när förvaltaren eller rekonstruktören inte ändrar sitt beslut efter att uppgifter har lämnats ut enligt 23 b § LGL. Genom en sådan upplysningsskyldighet kommer tillsynsmyndigheten ha ett mer fullständigt underlag i sin tillsyn och därmed lättare kunna utvärdera om beslutfattaren har fattat ett korrekt beslut, vilket är en del av syftet med tillsynen. Eftersom den utbetalande myndigheten inte har något mandat att kräva ändring av ett beslut om lönegaranti eller på annat sätt stoppa en utbetalning är det viktigt att det finns en möjlighet att följa upp när uppgifter lämnats ut enligt 23 b § LGL, för att bland annat kunna upptäcka eventuellt uppsåtligt handlande från beslutfattaren.

Skatteverket föreslår därför följande tillägg i 23 b § tredje stycket LGL.

23 b § Uppgifter som förekommer i den utbetalande myndighetens lönegarantiverksamhet och som kan antas ha särskild betydelse för en underrättelse enligt 12 § eller en omprövning av beslut enligt 18 § ska skyndsamt lämnas till förvaltaren, rekonstruktören eller tillsynsmyndigheten.

En uppgift som omfattas av sekretess ska inte lämnas ut om övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

Om uppgifter har lämnats ut får ett garantibelopp inte betalas ut innan förvaltaren, rekonstruktören eller tillsynsmyndigheten har omprövat sitt tidigare ställningstagande om lönegaranti eller underrättat den utbetalande myndigheten om att uppgifterna inte ger anledning till en ny bedömning. *Om uppgifterna inte har gett anledning till en ny bedömning ska utbetalande myndighet underrätta tillsynsmyndigheten om uppgifterna.*

2.2 Möjligheterna att ompröva garantibelopp ska utökas (avsnitt 6)

Skatteverket ser positivt på att möjligheterna till omprövning av garantibelopp föreslås utökas. Den utökade möjligheten till omprövning är kopplad till den kontroll som utbetalande myndighet ska göra innan utbetalning. Det ges även möjlighet till kontroll efter utbetalning om det finns skäl för det enligt 23 a § LGL. Däremot föreslås ingen möjlighet till omprövning efter att utbetalning skett.

För att kontrollen efter att ett garantibelopp har utbetalats ska få avsedd effekt krävs att 18 § LGL ändras så att omprövning kan ske även efter att utbetalning skett. Eftersom omprövning enligt nuvarande lydelse i 18 § LGL endast gäller garantibelopp som inte har betalats ut så är enda möjligheten till överprövning av redan utbetalat belopp att tillsynsmyndigheten väcker talan mot arbetstagaren inom tre veckor från beslutet om lönegaranti enligt 30 § LGL. Först efter ett eventuellt fastställande av fordran i allmän domstol så finns möjlighet för den utbetalande myndigheten att rikta ett återkrav mot arbetstagaren enligt 34 § LGL.

Eftersom det inte finns någon koppling mellan kontrollen som i vissa fall ska göras efter utbetalning och tillsynsmyndighetens agerande enligt 18 § LGL kommer kontrollen aldrig få avsedd effekt. Genom att ändra lydelsen i 18 § LGL så att beslutsfattarens skyldighet att ompröva ett felaktigt beslut om lönegaranti gäller även efter utbetalning så kan avsedd effekt med kontrollen uppnås när lönegaranti har utbetalats felaktigt.

Skatteverket anser, i motsats till vad som framkommer i utkast till lagrådsremissen, att lönegarantins sociala syfte inte kan anses vara skäl nog att inte ändra felaktiga beslut om lönegaranti och underlätta hanteringen av återkrav.

Skatteverket föreslår därför en ändring i 18 § LGL.

18 § Om förvaltaren eller rekonstruktören, efter att ha fattat beslut om betalning enligt garantin, får upplysningar enligt 10 eller 23 b § eller på annat sätt får kännedom om något förhållande som påverkar frågan till vilken del arbetstagarens fordran omfattas av rätt till betalning enligt garantin, ska förvaltaren eller rekonstruktören snarast ompröva sitt beslut om garantibelopp.

3 Konsekvenser för Skatteverket

Det kan noteras att Skatteverket i vårändringsbudgeten (prop. 2023/24:99 s. 31) har fått ett tillskott om 47 miljoner kronor vilket delvis ska täcka kostnader för den statliga lönegarantin, förutom kostnader för att motverka den kriminella ekonomin, förstärka skattebrottsutredningar, utföra fler bosättningskontroller i folkbokföringen och utveckla bättre verktyg för brottsbekämpningen. Detta tillskott täcker inte de nödvändiga kostnader Skatteverket bedöms ha för arbetet med den statliga lönegarantin, även om hela tillskottet skulle användas för detta.

Den kontrollmöjlighet som införs och som ska utföras enligt 23 a § LGL ska bland annat ske mot vissa uppgifter i Skatteverkets beskattningsdatabas. Eftersom föreslagna regleringar inte medger att Skatteverket utför kontrollen i beskattningsdatabasen så medför det att Skatteverket till viss del behöver bygga upp dubbel data- och informationslösning vilket är

kostnadsdrivande. För att få en lösning på plats till den 1 februari 2025 behöver myndigheten prioritera detta omfattande arbete.

Samtidigt pågår annan utveckling på Skatteverket där en stor process är att införa ett nytt likvidsystem. Det innebär att Skatteverket behöver utveckla nytt IT-system, en utbetalningsfunktion samt möjliggöra kontroller för lönegarantihanteringen innan ett nytt likvidsystem är på plats.

Flera utvecklingsfunktioner riskerar dessutom att behöva arbetas om helt eller delvis när den pågående översynen av lönegaranti (Dir 2023:168) är klar. Funktionen som utbetalande myndighet inklusive hur kravet på kontroll ska hanteras medför därför större kostnader för Skatteverket än vad som tidigare räknats med.

Ett ytterligare tillskott till budgeten 2024 är därför nödvändigt för att möjliggöra hanteringen av lönegarantin till den 1 februari 2025. Bedömningen är att vid utebliven finansiering så kommer Skatteverket inte i tillräckligt stor omfattning kunna förbereda för att kunna hantera lönegarantin från den 1 februari 2025.

Skatteverket bedömer att förslaget kommer medföra kostnader om drygt 64 miljoner kronor år 2024 och cirka 40 miljoner kronor år 2025. Kostnaderna avser utbildning av personal, utveckling av nytt IT-system, utveckling av befintligt telefonisystem och annan förberedande verksamhet. Kostnadsestimatet utgår från en digital hantering av besluten. Skatteverkets totala kostnad för systemutveckling beräknas till 50 miljoner kronor, med en engångskostnad på 41 miljoner kronor för år 2024 och 9 miljoner kronor för år 2025. En årlig kostnad beräknas från år 2025 och framåt till 24 miljoner kronor för vidare förvaltning av IT-system och infrastruktur.

Vid en utebliven digital lösning och då med en hög grad av manuell hantering bedöms kostnaden bli avsevärt högre än dagens kostnader hos länsstyrelserna då fler moment ska utföras med nu föreslagna förändringar i lönegarantilagen.